

Uitblazen tijdens de beklimming van de 26 kilometer lange Piatra Craiului-bergkam in de Karpaten.

Rechterpagina

De dertiende-eeuwse weerkerk in het dorp Viscri.

ROEMENIË

De *lokroep* van het *platteland*

Terwijl dorpen in heel Europa leegstromen, hoeven ze in Transsylvanië ogenschijnlijk weinig moeite te doen om nieuw bloed te trekken.

Waarom willen jonge gezinnen zich hier zo graag vestigen?
Zijn er, aan de voet van de Karpaten, dan geen beren op de weg?

SCHRIJVER JOOST SMETS FOTOGRAAF BJÖRN SNELDERS

‘Als er familieleden naar Duitsland verhuisden, dan maakte me dat weinig uit, maar ik voelde me zó eenzaam als er weer een vriendinnetje vertrok,’ vertelt Hildi in het dorpje Mălâncrav. ‘Ik zat in de negende klas, was veertien jaar oud. Maar eigenlijk begon de uittocht van de Saksen al veel eerder, lang voor de Roemeense Revolutie in 1989, waarin dictator Nicolae Ceaușescu werd afgezet en geëxecuteerd.’

Honderd jaar geleden telde Roemenië bijna 750.000 Duitstalige inwoners. Een groot deel van hen stamde af van de Saksen, die in de twaalfde eeuw werden uitgenodigd om Transsylvanië te koloniseren en te beschermen tegen roofzuchtige volkeren uit het oosten. Saksen staat in dezen voor Duitssprekend: de kolonisten kwamen uit Luxemburg, het Rijnland en Beieren, maar ook uit Vlaanderen en Brabant. Tientallen dorpen en zeven versterkte steden bouwden ze, waardoor de streek de naam Siebenbürgen kreeg. Na de revolutie zochten de overgebleven Saksen massaal hun heil in Duitsland, waar ze als Oost-Europese gelukszoekers vaak met de nek werden aangekeken.

Ik had verwacht een gemeenschap op randje uitsterven aan te treffen, maar Mălâncrav – Malmkrog in het Duits – oogt levendig, op deze zonnige dag. Een schooljuf heeft haar kinderen mee naar buiten genomen, waar ze zittend in het gras hun lessen volgen. Vrolijk groeten ze ons. Op een prikbord worden aankomende activiteiten aangekondigd, zoals natuurwandelingen en handwerkclubjes. ‘Het was een verdrietige tijd,’ vat Hildi de exodus samen. ‘Er wonen nu honderdtwintig Saksen in Malmkrog, waarvan dertig kinderen.’ Liefdevol gerestaureerde huizen in pasteltinten, met recente jaartallen als 2013 en 2016 op de gevels, zijn een tastbaar bewijs van de veerkracht van de gemeenschap. Elke zomer keren er families terug naar de huizen die ze nooit hebben opgegeven. En af en toe komt er iemand om te blijven, zoals Angelika Beer, de jonge pastoor van het dorp. ‘Al hoor ik eigenlijk niet bij de Saksen, maar bij de Landler, in de achttiende eeuw uit Salzkammergut in Oostenrijk verdreven protestanten,’ verduidelijkt Angelika na het bespelen van het kerkorgel. ‘Ik groeide op in Sibiu en verhuisde op mijn negende naar Duitsland. Sinds vijf jaar woon ik weer hier. Ik kan alleen pastoor zijn op een plek waarmee ik me verbonden voel.’

Foute Duitsers

We wandelen door de lieflijk glooiende heuvels rondom Mălâncrav, langs kleine Saksische dorpjes op weg naar Biertan – of Birthälm, het is maar wie je het vraagt. Tijdens het lopen van deze etappe van de Via Transilvanica, een gloednieuwe langeafstandsroute dwars door heel Roemenië, zien we sprinkhanen en vlinders in aantallen die we in Nederland niet meer kennen. Zandhagedissen schieten weg tussen klaver en orchideeën, geelbuikvuurpadden zoeken een veilig heenkomen in ondiepe poelen en overal klinkt een gezoem alsof fotograaf Bjorn zijn drone de lucht in stuurt. Enorme pootafdrukken van beren verlenen een ruw randje aan de wandeling. Na het vallen van de schemering wagen we ons beter niet in de uitgestrekte beukenbossen van Transsylvanië.

In het dal ontwaren we de middeleeuwse wekerk van Biertan. Half kerk, half onneembare vesting. Een romantisch plaatje uit lang vervlogen dagen. Onze gastheer Toni heeft duidelijk moeite die lang vervlogen dagen los te laten. Toni klaagt steen en been over de Europese Unie, die niets dan ellende brengt en de Roemeense cultuur bedreigt. Als die cultuur bestaat uit het bijeen houden van krakkemikkige auto's met ijzerdraad en het laten rondslingeren van petflessen en plastic afval, ja, dan heeft hij een punt. Na zeventien bezoeken aan Roemenië kan ik niet anders dan concluderen dat het EU-lidmaatschap het land goed heeft gedaan. Her en der staat nog een afgeleefd huis in het Transsylvanische straatbeeld, maar veel gebouwen zijn liefdevol gerestaureerd, zonder de klinische museumsfeer die soms het resultaat is van het overijverig schoonspoelen van cultureel erfgoed. Over de Roemeense wegen kun je tegenwoordig in het donker rijden zonder je leven te riskeren.

Toni stuurt zijn klaagzang naar het volgende onderwerp. Andere culturen. Hij is er geen fan van. Buitenlanders kunnen beter thuisblijven. De ironie dat hij zelf dertig jaar als arbeidsmigrant in Italië werkte en met zijn guesthouse afhankelijk is van toeristen die zijn land bezoeken ontgaat hem. En dan te bedenken dat zijn opa en oma zich hier als buitenlanders vestigden. Als Duitsers, niet als Saksen. ‘Mijn opa was SS'er en vocht in de Tweede Wereldoorlog zij aan zij met de Roemenen,’ bekent Toni. ‘Zeven jaar lang zat hij in een goelag in de Sovjet-Unie. Van de 35.000 krijgsgevangenen kwamen er 4.300 levend terug.’ Niet helemaal het Ik Vertrek-geelgoedverhaal dat ik op het Roemeense platteland hoopte te vinden. Zo verschillend als we zijn vinden we elkaar tijdens een proeverij van Roemeense *pălinca*, door zijn broer gestookt vuurwater in drie varianten, van pruimen, peer met perzik en druiven. De problemen van het vaderschap over veeleisende pubers blijken een universeel en veiliger gespreksonderwerp.

Met de klok mee vanaf linksboven In de dorpen in Transsylvanië zie je opvallend weinig kunststof kozijnen. / Herder in het dorp Biertan. / Geen haastklus: het kostte ruim dertig jaar om deze vijf eeuwen oude polyptiek in de kerk van Biertan te vervaardigen. / De Saksische wekerk in Biertan fungeert tevens als onneembare vesting.

Roemenen zijn
buitenmensen. Geen
wonder, met keuze uit
de Via Transilvanica, een
langeafstandswandeling
door glooiend groene
heuvels, en uitdagende
wandelpaden hoog in
de Karpaten, zoals hier
op weg naar Cabana
Curmătura.

ROEMENIË

In Viscri zijn ze trots op de boer, *maar vooral* *op de Roma*

Trots op de boer

Langzaam komt het leven in Biertan op gang. Een paard en wagen rammelt 's ochtends aan mijn slaapkamerraam voorbij. Herders op gammele fietsen met elk vier, vijf koeien maken een praatje. In Roemenië bestaat dit kleinschalige boerenleven naast het moderne thuiswerken – net als bij ons ontdekken stadsmensen dat ze met een goede internetverbinding hun brood prima vanuit de dorpen in Transsylvanië kunnen verdienen, een ontwikkeling die de laatste jaren in een stroomversnelling is geraakt. In het dorp Viscri zijn het dan ook niet terugkerende Saksen die voor een nieuwe impuls zorgen, maar *neorurali*, vaak jonge gezinnen die bewust voor een leven op het platteland kiezen.

Wie in liefde op het eerste gezicht gelooft kan stedelingen die voor Viscri vallen niets kwalijk nemen. Het hele dorp is Unesco-Werelderfgoed. Boven op een heuvel maakt de witgekalkte Lutherse wekerk het sprookjesbeeld compleet. Zelfs Koning Charles III – toen nog prins Charles – liet zich verleiden en kocht er een huis, om zich vanuit deze nieuwe thuisbasis in te zetten voor het behoud van de Roemeense natuur en het culturele erfgoed. Ook Caroline Fernolend, directeur van de Mihai Eminescu Trust, heeft Viscri als thuisbasis, al woont haar familie er al sinds de twaalfde eeuw. Net als de koning zet haar stichting zich in voor het behoud en restaureren van Saksisch erfgoed en het duurzaam ontwikkelen van lokale gemeenschappen.

'Fernolend is Saksisch voor 'ver van het land'. Dat land was Luxemburg,' vat Caroline haar familiegeschiedenis samen. 'Het Saksisch is nog altijd het Luxemburgs van toen, zonder de Franse leenwoorden.' Inderdaad, het is soms net alsof ik naar burens van achthonderd jaar geleden zit te luisteren. 'Es git rajn,' constateert Carolines kleinzoon als hij naar de wolken kijkt – het gaat regenen. 'Pas af!' waarschuwt Caroline wanneer het jongetje wat al te onvoorzichtig met de *hojnd* speelt. Fascinerend. Al snel staat de tafel vol met *sarmale*, gehakt in koolbladeren, met zure room en pittige pepers, en door Carolines man zelfgemaakte wijn en pălincă van pruimen, appels en peren. Volgens Caroline groeide er het afgelopen jaar weinig fruit, maar zo'n beetje elke vrucht is in alcoholische vorm weergekeerd.

'In januari 1990 telde Viscri, of Deutschweiskirch zoals wij het noemen, driehonderd Saksische inwoners,' vertelt Caroline. 'Aan het einde van het jaar waren er nog 68 over. De gemeenschap stierf, met als dieptepunt slechts dertien Saksen. In die tijd zag iedereen dorpelingen als tweedetrangs burgers. Je wilde je kinderen naar de stad sturen, daar waren meer mogelijkheden.' Nu zijn Carolines kleinkinderen hier, haar dochter is terug uit Duitsland. Er zijn banen. Achttien jonge gezinnen verruilden de stad voor het platteland. Sinds vier, vijf jaar is er een nieuwe weg.

Op straat zwelt het getingel van koeienbellen aan. Om acht uur 's avonds keren de dieren terug naar huis, net als een schare geiten en een zestal ganzen. Vanaf een bankje slaan we het tafereel gade. 'Landbouw is nog altijd de basis van dit dorp,' zegt Caroline. In Viscri zijn ze trots op de boer, maar vooral op de Roma. 'De Roma hebben vierhonderd koeien, de rest van het dorp heeft er honderd. Er is geen verschil tussen Saksen, Roemenen en Roma. Dat is niet overal in Roemenië zo. Wat was ik blij toen de eerste Romajongen in het dorp zijn school afmaakte! Nu studeren ze aan de universiteit, al zijn er nog altijd Roma die school onzin vinden. Het gaat niet langer om de verschillen, maar om wat ons bindt: samen kiezen voor een leven op het platteland. De tijden zijn weer gelukkig. Er is een nieuwe gemeenschap voor onze oude in de plaats gekomen.'

Naast landbouw vormt ook toerisme een belangrijke bron van inkomsten voor die gemeenschap. 'We streven naar een holistische aanpak. We planten samen bomen, houden elk jaar een grote lenteschoonmaak en hebben een parkeerplaats gebouwd om auto's uit het dorp te weren. We willen de schoonheid delen, maar wel ons normale leven behouden. Van december tot maart sluiten veel accommodaties en het enige restaurant hun deuren. Dan is het dorp weer voor de gemeenschap. Het vinden van de juiste balans is een uitdaging. Zo organiseren we tours met paard en wagen – 25 paard en wagens hadden we, met verschillende routes in de omgeving. Dat liep goed. Te goed: er werd zoveel verdiend dat sommigen hun paard en wagen verkochten en een tractor aanschafte. Nu zijn er nog vijf paard en wagens.'

Met de klok mee vanaf linksboven Smid István Gabor uit Viscri leerde het vak van zijn opa. / De wekerk in het dorp Mălâncrav is een van de oudste in heel Transsylvanië. / Paard en wagen, nog altijd een gangbare vorm van transport op veel plaatsen in Roemenië. / De dag zit er weer op: om acht uur 's avonds loopt het vee in Viscri terug naar de stallen.

ROEMENIË

Met de klok mee vanaf linksboven Het Roemeense platteland trekt ook kunstenaars en muzikanten. / Dorpstafereel in Viscri. / Het huis van Koning Charles III in Viscri is nu een museum. / Te gast bij Caroline Fernolend, directeur van de Mihai Eminescu Trust. / Vrije uitloop koeien.

Het afgelopen jaar groeide er weinig fruit, maar zo'n beetje *elke vrucht is in alcoholische vorm weergekeerd*

Inburgeren

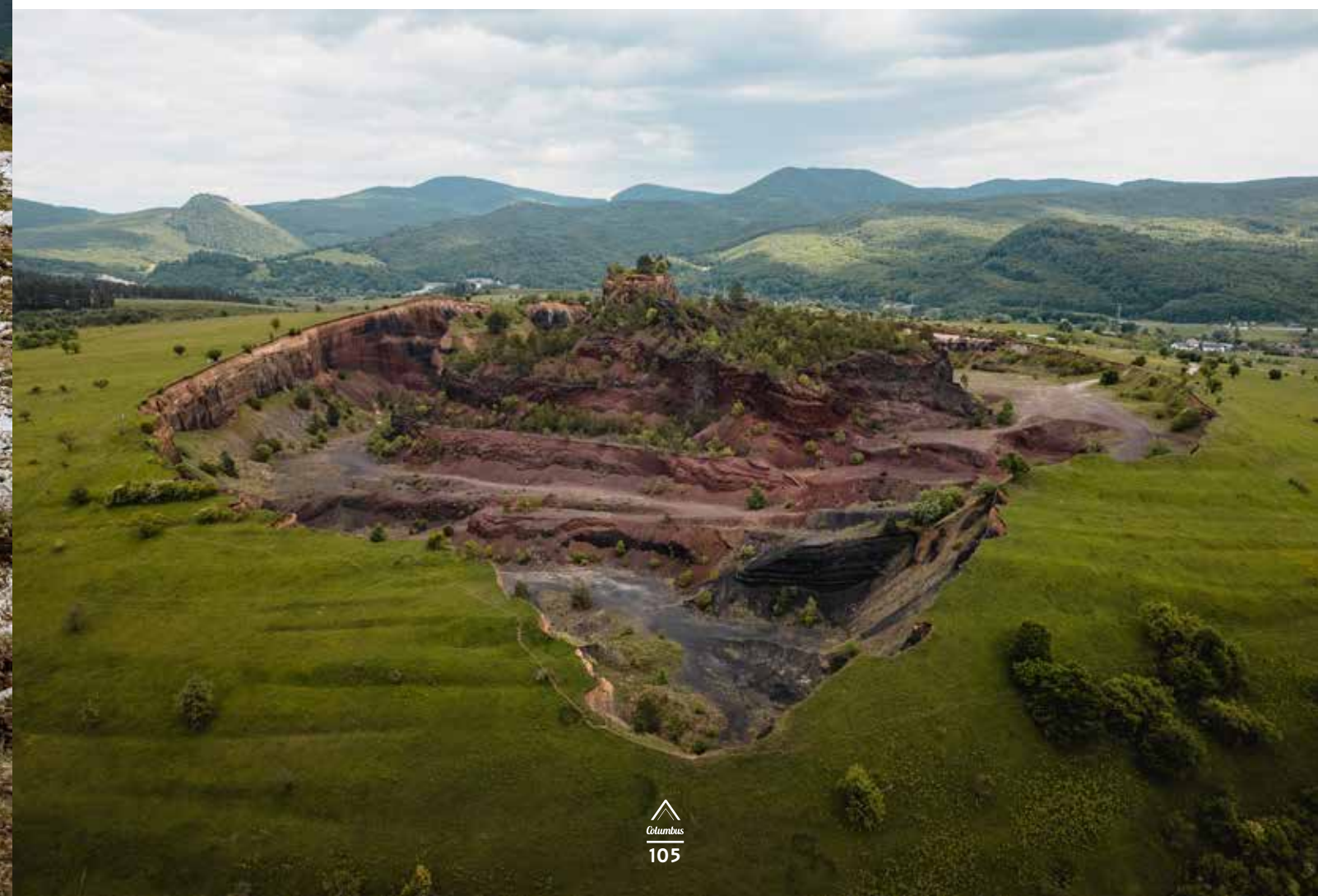
Viscri als dorpsidylle, ver van de hectiek van Boekarest en andere grote steden. Een plaats waar nieuwkomers met open armen worden ontvangen. Het zou me verdriet doen als het hartverwarmende verhaal van Caroline iets te mooi zou blijken te zijn, maar ik wil het toch horen uit de mond van een jong gezin dat in Viscri neerstreek. 'Toen we hier acht jaar geleden kwamen, verschenen we eerst voor de Beta-versie van de dorpsraad,' steekt Alexu, eigenaar van restaurant Viscri 32, van wal. Over die dorpsraad had Caroline ons al verteld. Een informeel parlement waar problemen worden besproken. De eerder genoemde parkeerplaats, de aanleg van een ecologisch rio- leringssysteem, maar ook 'stadse fratsen' van Boekaresters die niet moeten denken dat ze hier de dienst uitmaken. 'Daar wilden ze weten waar we vandaan kwamen, en wat we hier wilden. Absolute stilte toen ik vertelde dat ik in marketing werkte,' grinnikt Alexu. 'Toen mijn vrouw Mara vertelde dat ze familie in Transsylvanië had, werd er enthousiaster gereageerd. En een advocaat, dat was precies wat het dorp nodig had! Maar een guesthouse mochten we niet openen. Viscri

had een restaurant nodig. Dat werd gewoon ter plekke voor ons bepaald. De wintermaanden zijn lang, donker, er is overal modder. En het was hard werken. Door corruptie, een inhali- ge aannemer die vertikte om te helpen bij de verbouwing, zijn we bijna vertrokken. Banen in Brussel lonkten. Maar de droom zomaar opgeven? Inburgeren is hard werken. Met mensen die in de stad of in het buitenland hebben gewoond word je sneller vrienden; andere mensen respecteren ons. Zo gaat dat. Mara ligt goed in het dorp, zij is echt betrokken. We worden uitgenodigd op traditionele Romafeesten, dat is als 'import' echt een uitzondering.'

Intussen is het restaurant van Alexu en Mara de grootste werkgever in Viscri. 'In Boekarest deden we aan liefdadig- heid. Het was abstract: je ziet niet of je inspanningen verschil maken. Maar hier hebben we twintig mensen in dienst. We hel- pen een hele gemeenschap. Ja, er waren duistere, moeilijke momenten, maar als ik een miljoen had, zou ik precies hetzelfde doen. Alleen dan in een ander dorp, omdat ik zie hoeveel levens we positief beïnvloeden.'

Met de klok mee vanaf linksboven Onder de top van Vârful Ascutit kun je schuilen in een hutje met UFO-vibes. / Kasteel Sükösd-Bethlen in Racoș. / Smaragdhagedis. / De uitgedoofde vulkaan van Racoș vormt een gapend gat in de aardkorst.

Met de klok mee vanaf linksboven Lage Ionen, lange dagen en kans op beren en wolven: er zijn maar weinig jongeren die voor een carrière als herder kiezen. / Bioloog Teodora Sin controleert een cameraval. / Teodora in de observatiehut in natuureservaat Putna-Vrancea. / We hebben geluk: een bruine beer! / In de Karpaten barst het van de wilde dieren en hun sporen.

Trots op de beer

De Mihai Eminescu Trust zet zich in voor de gemeenschappen in Viscri en 44 andere dorpen. Maar de succesverhalen op het platteland blijven niet beperkt tot mensen. Ook met de berenpopulatie lijkt het goed te gaan. ‘Er wordt beweerd dat de berenpopulatie groeit, dat Roemenië tienduizend beren telt, maar daar is geen bewijs voor. Geld voor onderzoek is er niet,’ stelt bioloog Andrea Gazzola. ‘Gemiddeld vinden er in Roemenië 23 tot 24 berenaanvallen per jaar plaats, waarvan één dodelijk. Als iemand wordt aangevallen, dan is het vaak uit stupiditeit. Mensen die beren voeren om er een geinig filmpje van te maken. De media zijn op sensationele verhalen belust en blazen het op, zeker sinds 2016 de berenjacht verboden is. Jagers balen, een geschoten beer was goed voor € 10.000. Maar de meeste Roemenen zijn trots op hun wilde dieren, hun ruige natuur. En herders zijn niet achterlijk. Ze hebben soms wel tien grote honden om hun kudde te beschermen, felle dieren die niet bang zijn om een beer te lijf te gaan. ’s Nachts slapen ze bij hun dieren, binnen een omheining. Herders, jagers, houthakkers, verzamelaars van paddenstoelen – mensen komen hier nog in de natuur. In andere landen is die nabijheid van de natuur iets van het verleden, iets wat verloren is gegaan. Dan worden beren en wolven onbekend en eng.’

In natuureservaat Putna-Vrancea zien we wat het veldwerk van Andrea en zijn collega Teodora Sin inhoudt. Iets verderop in de Karpaten zijn de toppen net iets hoger, maar de beboste

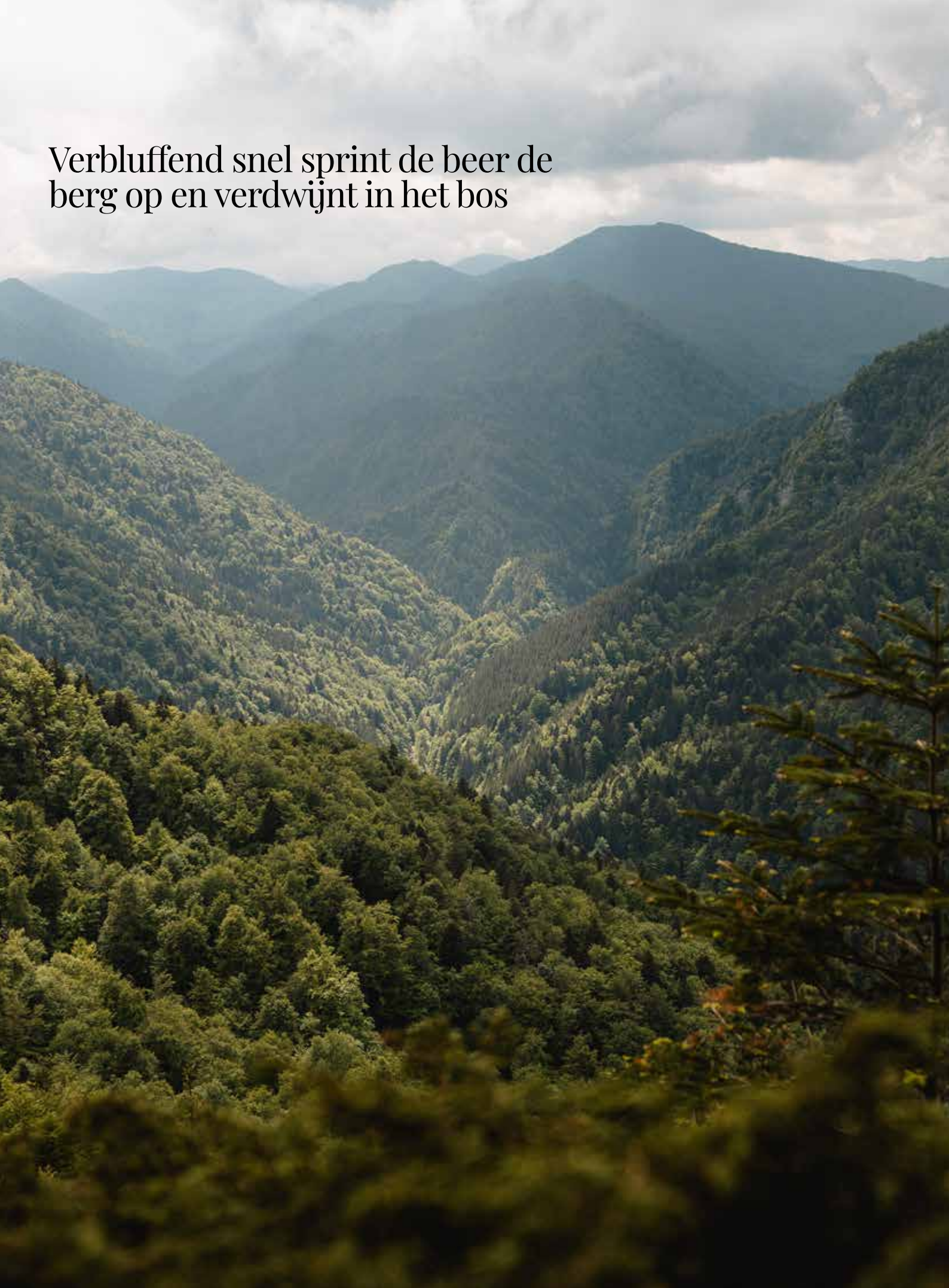
valleien zijn hier prachtig. Roemenië telt naar schatting 1800 lynxen, 2750 wolven en 6000 bruine beren. In de Karpaten is de kans groter dat je in een berendrol stapt dan in hondenpoep. Teodora peurt met een stokje in poep en bij een grote omgezaagde boom, waar de gemiddelde Nederlandse boswachter jaarringen zou tellen, snuift Andrea, zijn neus vlak boven het hout, met vier diepe halen de lucht op. ‘Om te achterhalen hoe penetrant de ammoniakgeur is,’ legt hij uit.’ Hier heeft een lynx zijn territorium gemarkeerd. Zo te ruiken al een poos geleden.’ Het zijn wezens die me blijven fascineren, die biologen.

We lopen samen een transect van acht kilometer. Het huidige onderzoek van de biologen richt zich vooral op lynxen. Mannetjeslynxen hebben een territorium van zo’n tweehonderd vierkante kilometer, ze begraven hun uitwerpselen en maken hun bijnaam ‘geest van het bos’ helemaal waar. Boven op een beboste heuvel controleren we een cameraval. Een lynx heeft zich vast laten leggen op de gevoelige plaat. ‘De vorige was twee maanden geleden,’ roept Teodora enthousiast. In de winter staat hier ook een kooi. Dan proberen de biologen de schuwe katachtigen te vangen, om ze vervolgens uit te zetten in Slovenië, Kroatië of Duitsland, waar de genetische diversiteit van de populatie gevaarlijk laag is geworden. Net als mannetjesmensen zijn het vooral de mannetjeslynxen die meer geneigd zijn om onnodige risico’s te nemen. Van elke tien lynxen die zich laten vangen zijn er acht of negen mannetjes.

In de Karpaten is de kans groter dat je in een *berendrol* stapt dan in hondenpoep

Verbluffend snel sprint de beer de berg op en verdwijnt in het bos

ROEMENIË

Van links naar rechts Biologen Andrea Gazzola en Teodora Sin in het wild. / Basaltkolommen bij de vulkaan van Racoș. Linkerpagina iets verderop in de Karpaten zijn de toppen hoger, maar de beboste bergen van natuurreservaat Putna-Vrancea zijn prachtig.

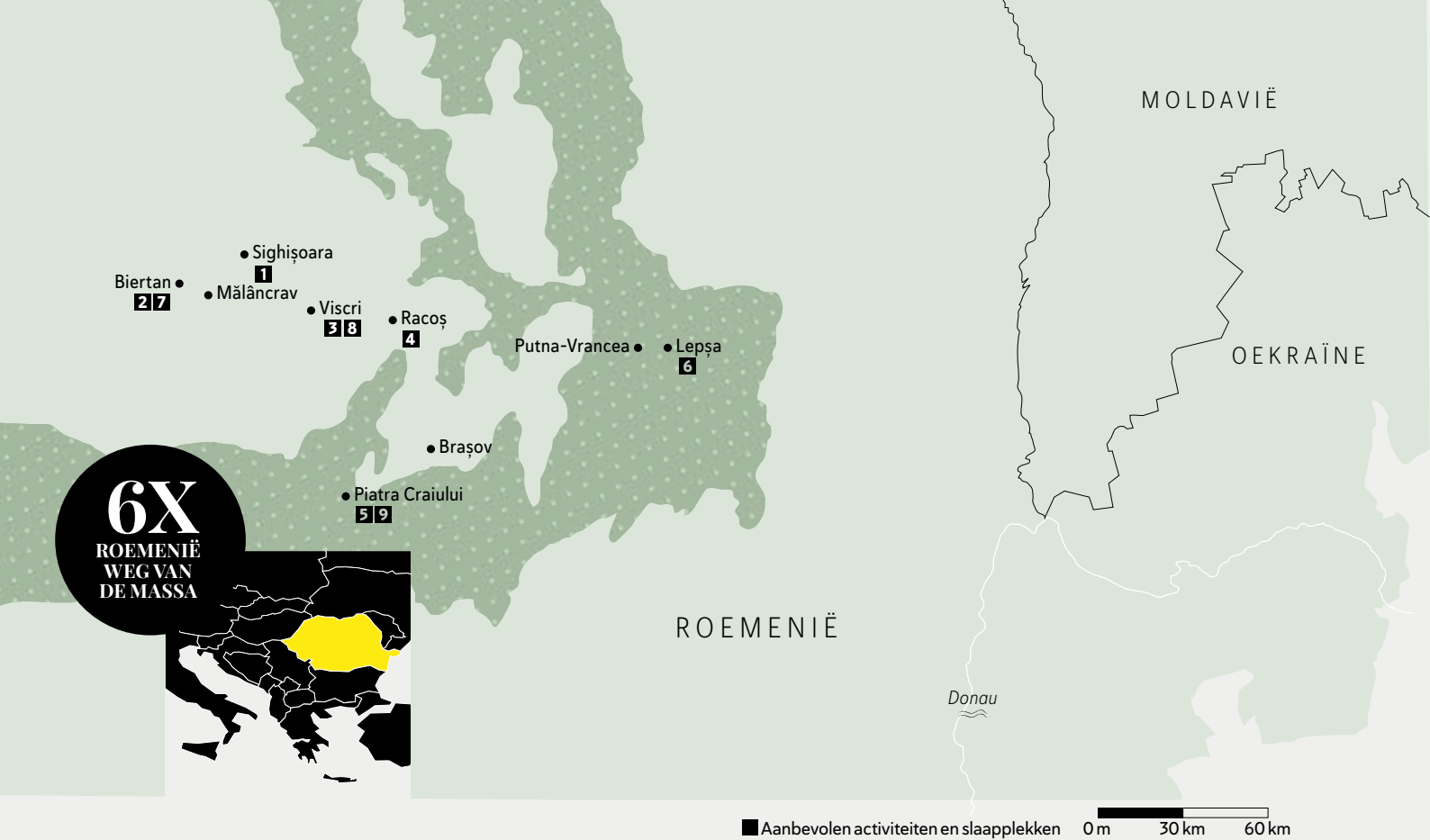
Wolvenwelkom

Aan sporen geen gebrek, maar wat zouden we graag een beer zien. De kans is het grootst vanuit een observatiehut. De hut, een hok met triplex wandjes, twee stapelbedden en vier stoelen voor evenzoveel raampjes, grenst aan een weide vol wilde bloemen, een groen amfitheater omzoomd door hoge naaldbomen en een enkele frisgroene loofboom. Edelherten en reeën grazen er graag, roofdieren weten dat maar al te goed. Na ruim anderhalf uur in stilte voor ons uitturen horen we ineens iets. Een astmatisch geluid, log, iets dat zich schuilhoudt achter de bomen. ‘Een grote beer zo te horen. Zo klinken ze alleen als ze buiten adem zijn van het rennen, wanneer ze vluchten of achter een vrouwtje aanzitten,’ fluistert Teodora. Niet veel later zien we in de verte een beer. Wat een kolos! Loom loopt het dier door het hoge gras, tot het ergens van schrikt. Verbluffend snel sprint de beer de berg op en verdwijnt in het bos. Het hele schouwspel heeft drie, hooguit vier seconden geduurd. De biologen worden het er niet over eens hoeveel beren we nu precies gezien en gehoord hebben, maar het waren er minstens twee.

De schemering valt. Lang houden we hoop nog een glimp van de zwaar ademende beer op te vangen. Ofwel houdt het dier zich schuil net buiten ons zicht, ofwel is ook hij het bos in verdwenen. Andrea weet een truc om hem uit de tent te lokken. Voorzichtig opent hij de deur van onze hut, plaatst zijn handen als een toeter voor zijn mond en laat een ijzingwekkend realistisch wolvengehuil horen. ‘Daar houden beren niet van,’ legt hij uit. ‘Vaak grommen ze nors, in de hoop dat de

wolf ophoepelt. Soms komen ze zelfs poolshoogte nemen.’ Maar we horen geen gegrom. In plaats daarvan horen we gehuil, in de verte, waar een roedel wolven Andrea’s gehuil beantwoordt. Het gejank zwelt aan en wisselt in toonhoogte. ‘Zo maskeren wolven met hoeveel ze precies zijn. En ze geven aan: wacht maar, jij onbesuisde eenzame wolf. We nemen je te grazen.’

Tien minuten gaan voorbij. Het bleke schijnsel van de maan verlicht de weide. Dan huilt Andrea opnieuw. Vrijwel direct horen we de wolven antwoorden, veel dichterbij nu. Is het misschien verstandiger de veiligheid van de hut op te zoeken? Andrea schudt zijn hoofd. Een minuut later horen we voetstappen, ergens aan de bosrand. Het alfamanntje, vol testosteron, nadert ons frontaal. Vanaf het pad waarover we zijn gekomen, in het bos achter ons, aan de rand van de weide – overal horen we nu stappen in het gras. Onwaarschijnlijk snel heeft de roedel ons gelokaliseerd. We zijn omsingeld door wolven, midden in de Karpaten. Dat is iets dat ik even moet verwerken. ‘Vier, vijf mannetjeswolven, schat ik,’ fluistert Andrea. ‘Ze zien ons duidelijk staan. En we zijn duidelijk niet de eenzame uitdager die ze verwacht hadden, dus ze zijn in de war.’ Teodora knipt haar zaklamp aan. Laag in het gras zien we ogen oplichten. Ik heb geen bucketlist – ik weet altijd pas wat ik daarop zou zetten op het moment dat ik het ervaar – maar een wolvenwelkom als dit zou er zeker opstaan. De wolven houden afstand en houden zich stil. Ik kan wel huilen, maar dan van geluk.

ACTIVITEITEN

1 BEZOEK HET MOOIESTE STADJE VAN TRANSSYLVANIË

Sighișoara is een logisch startpunt van een reis door Transsylvanië, ook vanwege de directe treinverbinding met Wenen. Een tikje toeristisch, maar met reden: het kleurrijke stadje met zijn romantische straatjes, middeleeuwse gebouwen en stoere bastions is één van de mooiste in het land.

2 WANDEL OVER DE VIA TRANSILVANICA

Deze gloednieuwe langeafstandswandeling loopt in 1428 kilometer en 67 etappes van Drobeta-Turnu Severin aan de Donau naar Putna in het noorden van Roemenië. Op de etappe van Mălâncrav naar Biertan loop je in vijf tot zes uur langs kleine Saksische dorpjes met prachtige wekerken in een glooiend groen landschap, viatransilvanica.com

3 GENIET VAN SLOW FOOD OP HET PLATTELAND

Tamelijk uniek in Roemenië, en al helemaal in een dorp: bij restaurant Viscri 32 bestaat twee derde van de

kaart uit vegetarische gerechten. De op vlees en kaas gebaseerde Transsylvanische keuken krijgt hier een nieuwe (soms zelfs vegan) twist. Dé plaats om een glas Roemeense vlierbessengin of een stuk *colivă* te proberen, begrafenistaart die ook op gelukkiger momenten prima smaakt. Er wordt gewerkt met een kleine kaart, zero waste en het personeel bestaat uit lokaal opgeleide dorpelingen, viscri32.com

4 TUUR IN EEN UITGEDOOFDE VULKAAN

Bij geologisch monument Racoș tuur je in de krater van een uitgedoofde vulkaan. Pal naast de zwarte en rode rotsen ligt een smaragdgroen meer waar felgekleurde smaragdhagedissen in het struikgewas ritselen. Sla ook de basaltkolommen even verderop niet over, visitracos.ro

5 NEVER SKIP LEG DAY IN DE KARPATEN

Zo lieflijk als het landschap rondom de Saksische dorpen is, zo ruig zijn de Karpaten. Eén van de mooiste delen

van dit gebergte is de 26 kilometer lange bergkam Piatra Craiului. De tocht omhoog is slopend, maar het uitzicht vanaf Vârful Ascuțit (2150 meter) op het omringende tektonisch geweld van omhoog geduwde aardkorst is verbluffend. Trek minimaal twee dagen uit om het gebied te verkennen en overnacht in een berghut, pcrai.ro

6 ZIE BEREN OP DE WEG

ACDB, de Associatie voor Conservatie van Biologische Diversiteit, bestudeert en beschermt grote carnivoren en zet zich in voor de ontwikkeling van ecotoerisme in de Karpaten. Vanuit observatiehutten is het mogelijk om naar beren en wolven te speuren. De dieren worden niet bijgevoerd en zekerheid dat je iets ziet heb je niet: wij verbleven twee avonden in een hut en hadden pas de tweede avond geluk. De verhalen van de bevlogen biologen staan hoe dan ook garant voor een onvergetelijke ervaring. Prijs op aanvraag, acdb.ro, of informeer bij betterplaces.nl

SCAN DE QR-CODE VOOR EEN ONLINE KAART MET ALLE TIPS UIT DE REPORTAGE EN HAAL JE GRATIS REISGIDS OP VIA COLUMBUSTRAVEL.NL/ROEMENIË

ROEMENIË

BESTE REISTIJD

De beste tijd om Transsylvanië te bezoeken is het voorjaar of de herfst, maar eigenlijk valt in Roemenië voor elk seizoen wat te zeggen. In mei en juni is de natuur op haar mooist en de temperaturen aangenaam, in september en oktober zijn de kleuren in de beukenbossen aan de Via Transilvanica het mooist. In steden als Sighișoara kan het 's zomers warm en druk zijn, maar voor meerdaagse trekkings in de Karpaten is dit het juiste seizoen - sommige bergwegen, zoals de beroemde Transfăgărășan, gaan pas in juni weer open voor verkeer. Wie de middeleeuwse stadjes van Transsylvanië in de winter met een vers laagje sneeuw bezoekt zal daar geen spijt van krijgen.

j	f	m	a	m	j	j	a	s	o	n	d	Sighișoara
2	4	9	15	20	23	25	25	20	15	9	3	temperatuur (°C)
39	36	49	71	86	98	79	65	64	52	43	43	neerslag (mm per mnd)

HIER SLIEPEN WIJ

7 CASA EVA WAGNER // BIERTAN

In een hottub met uitzicht op de sprookjesachtige wekerk van Biertan - het kan minder. Kamers in een geres-taureerd Saksische huis vanaf € 55 voor twee personen, maaltijden op aanvraag, facebook.com/wagnerstaff

8 VISCRI 125 // VISCRI

Liefdevol gerestaureerd Saksisch huis met sauna en hottub, terras en kruidentuin waar je in de schaduw van de bomen geniet van het lommerrijke plattelandleven. Kamer inclusief ontbijt € 120 voor twee personen, viscri125.ro

9 CABANA CURMĂȚURA // PIATRA CRAIULUI

Berghut op tweeën timer lopen van het dorp Măgura. Toilet en waterbron buiten, eigen slaapzak meenemen kan geen kwaad. Vermijd de weekenden, dan is de nauwe en imposante bergkloof Prăpăștiile Zărneștiului een geliefd wandeluitje voor gezinnen uit Brașov en kan het in de berghut erg druk worden. Bed in gedeelde slaapkamer € 12,50 per nacht, tel. +40745454184

VOOR MIJN PLANNING

Reizen naar Roemenië

Met WizzAir vlieg je rechtstreeks van Eindhoven naar Cluj in Transsylvanië, Tarom vliegt van Amsterdam naar Boekarest. Wie twee weken of langer naar Roemenië gaat kan een reis per trein overwegen. De verbinding is goed, de treinrit verrassend aangenaam. Wij kozen voor de Nightjet en reisden

zonder overstappen naar Wenen, met verduisterende gordijnen, schone toiletten, bedden die ook voor iemand van 1,91 meter comfortabel zijn én een goed ontbijt. Na een dag in de Oostenrijkse hoofdstad ging de reis - opnieuw zonder overstappen - naar Sighișoara in een *vagon de dormit* van de Roemeense spoorwegen. Weliswaar met iets kortere bedden en gordijnen die meer licht doorlaten, maar wél in een ruimere coupé met eigen toilet en zelfs douche, zodat we voldoende uitgerust [arriveerden om gelijk een etappe van de Via Transilvanica te lopen. Bonus: in de trein mag je je eigen fles pălincă meenemen. Probeer dat maar eens in het vliegtuig! Op de terugreis stapten we aan het eind van de middag op de nachttrein naar Wenen en reisden van daaruit in één keer door, zodat we 's avonds weer in Nederland waren. De prijs van een retour varieert - wij betaalden € 440 p.p., inclusief dagje Wenen, thetraintraveller.nl

Reizen binnen Roemenië

Mălâncrav, Viscri en het Piatra Craiului-gebergte zijn niet per openbaar vervoer bereikbaar. Autonoom verhuurt op aanvraag auto's op treinstation Sighișoara, autonom.ro Nog makkelijker is het om de Nederlandse reisorganisatie Better Places in te schakelen. Zij brengen je in contact met een reisspecialist die in het land woont. Samen ontwerp je de ideale maatreis: een self-drive, een treinreis, actief in de buitenlucht of met focus op wildlife. Of combineer Transsylvanië met andere Roemeense hoogtenpunten zoals de houten kerken van Maramureș, pruttelende moddervulkanen en de Donaudelta, betterplaces.nl

Van boven naar beneden Restaurant Viscri 32. / Wandelen op de Via Transilvanica, tussen Mălâncrav en Biertan. / Kleurrijke huizen in Sighișoara.

